

St. 17.

V Gorici, 25. aprila 1879.

Tečaj IX.

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ovi tiskarni, naročnina pa oskrbnitvu „Soče“ Via del Giardino V Zoratti-jevi hiši II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglašajo pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Dne 24. aprila 1879.

Avstrija obhaja danes nenavaden patrijotičen, praznik; Avstrija cela, nerazdružena, pozabivša na notranje meje, katere jo navadno ločijo v dve polovici, na narodnostne različnosti in prepire, ki so se žalibog do zdaj od one strani naj huje gojili in netili, od katere bi se bili morali tolažiti in zabranjevati, — čuti se danes nenavadno čilo in krepko v svojej celokupnosti; vsi nje narodi se zavedajo bolj, nego kedaj drugač, da so udje ene in iste družine, da imajo skupaj enega očeta in eno mater, katerima so vsi v enaki ljubezni in z enako zvestobo vdani. In vsi ti narodi se zbirajo danes vzvišenih čutov okoli staroslavne prestola Habsburškega proslavljaje z navdušeno radostjo 25. obletnico onega preerečnega dne, ko je naš viteški vladar v sveto, blagonosno zvezo roko podal plemeniti kujeginji iz bavarske rodbine ter jo povzdignil v cesarico in kraljico avstrijsko. Da, vse dežele, vsi narodi, vsi stanevi, vse stranke vbrali so danes svoje najiskrenejše čute v navdušeno harmonijo, katera se razlega od sivih Karpatov do zelene Adrije ter mogočno doni proti starinsko častitljivemu Dunaju, naznanjajoča visokima jubilentoma čestitanje in voščila vesolne Avstrije.

Tudi Slovenci nismo zadnji v zboru narodov, ki obkrožuje danes preljubljeno cesarsko dvojico, mariveč vrvimo se veselo tekmovaje v prve vrste prizadevaje si na kolikor mogoče sijajen način deležiti se krasnih ur prave radosti, in zadostitve, katere je mili Bog dal doživeti visokima slavljencema. Res je, mi Slovenci smo revni po številu, revni gledé gnotne in če hočete, tudi glede narodne imovine; a bogati smo, neizmerno bogati, če nas prašate po ljubezni do doma in cesarja, po udanosti cesarske rodbini, po zvestobi avstrijskemu prestolu.

In to svoje bogastvo poklanjamo danes slavljeno dvojico kot vezilo na dan nje sreberne poroke z odločnim zagotovilom, da to, kar smo do zdaj vedno bili, hočemo tudi zanaprej vedno ostati: Pošteni Avstrijci in pazni čuvarji državnih južnih mej.

S tem zagotovilom pa nikakor ne zatajimo ponosa na svojo narodnost; ne, mariveč se danes še živejše vzbujajo v nas, ko nas prešinja trdna vera v vzvišeno pravičnost našega vladarja, kateri je, še ni davno, blagodušno velel svetovalcem svoje krone, naj mir naredé mej avstrijskimi narodi. Da se mir, stalni mir doseže, treba, da za vselej nehajo one različnosti v državi, katere so narod nad narod stavile ter pravice in koristi tem s to, drugim z drugo mero delile, ali z drugimi besedami, treba, da se narodna enakopravnost v vsakem oziru tako izve, kakor je postavno zagotovljeno. Slovenski narod, po naravnem potu razvit in kulturno povzdignjen ne ohrani samo svoje prirojene in zgodovinske zvestobe in vdanosti do Habsburškega prestola, ampak si ju tudi okrepi po državljanskej samosvesti kot drugim narodom enakopraven in v svojem razvoju svoboden član mogočnega cesarstva.

In v to svrhu molimo danes iz dna srca: *Naj Bog ohrani in blagoslovi presvetlega cesarja in premilostno cesarico ter obda cesarski prestol s takimi svetovalci, kateri bodo znali in hoteli narediti in ohraniti mir mej avstrijskimi narodi!*

Adrese z Goriškega.

Deželni odbor goriški je poklonil Nju Veličanstvoma po svoji deputaciji sledečo adresu:

Veličanstvi!

Vsi avstrijski narodi hrepené iskreno po onem dnevu, ko se srečno dopolni pet in dvajseto leto Va-

jine preslavne zveze in po celem cesarstvu tekmujejo povsod, da bi z najdostojnejšimi svečanostmi izrazili ona odkritoserčna voščila, ki ja najtoplejši čuti posvečujejo prevzvišeni Cesarski Dvojici. Tako se podviza tudi iz skrajnega zahoda deželni odbor Vajine poknežene grofije goriške in gradiške do mogočnega Prestola, da pokloni ponižno svoje čestitanje izvirajoče iz najčistejših in najvnetejših čutov ljubezni, zaupanja in vdanosti goriškega prebivalstva do presvetlih Veličanstev.

Z gorečo ljubeznijo, ki jo goji ljudstvo goriške dežele za preblazeno Cesarsko Rodbino, vjena se prav živo radostno zadoščenje, videti, kako vtrjuje srebarna okov najsmrečnejšo zvezo visokodušnega in viteškega Vladarja z najplemenitejšo in najmilostnejšo Cesarico, kojima sledi slavni zarod po sijajnem izgledu na potu plemenitih čednosti in prave velikosti. Ponosno na radost preljubljenih Vladoarjev, zre ljudstvo z veselo nado v bodočnost ter vošči iz globine serca, da bi Vajini Veličanstvi naslonjeni na podložnikov neomahljivo vdanost srečno prehodili dolgo dobo sijajnih uspehov na potu napredka, obilnosti, miru, ter mirno in varno dospeli do onega presrečnega dne, ko se radostna navdušenost hvaležnih podložnikov zopet izlije v svečane pesmi in se bo srečno cesarstvo v nepopisljivem veselju topilo — obhajaje zlato poroko.

Deželni odbor Vajine poknežene grofije goriške in gradiške je srečen, da more na podnožje staroslavne cesarskega Prestola položiti svoje prespoštljivo čestitanje in ob enem si drzne dodati najodločnejše zagotovilo odkritoserčne vdanosti, poštene pokornosti in neomahljive zvestobe.

Bog ohrani, blagoslovi in osreči posvečeni Vajini Veličanstvi!

Adresa občin kanalskega okraja se glasi tako:

Veličanstvi!

Mogočni orel avstrijski razpenja ponosno svoji orjaški peruti, videti, kako se vsi narodi obširnega cesarstva, navdani iskrene ljubezni do staroslavne Habsburške rodbine, tekmovaje med seboj pripravljajo, kar najslavesnejše mogoče praznovati preblazeni dan sreberne poroke Vajinih Veličanstev. Tudi kanalski okraj je del dvoglavega orla, pa ne morda samo mrtvo peró, katero se

LISTEK.

L j u d m i l a

(drugi spev.)

Dan nemirni mine, noč napoči
I vseli se v Valjhu nove ude
Spanje. V nočnem lonu grad utihne
Z vsem okoljem; samo straž koraci
Odjekajo še v prehodih. Vendar
Nej Valjhu dano mirno spanje.
Še srdi se v sanjah, še roti se,
Kakor prej se je za bela dneva,
Ko nabiral je po širnih dvorih
Cvet slovenov i junakov nemških.
Čujte rotbe v sanjah: „krst k pomoči!
Bratom slepim tam ob šumnej Dravi,
Slepim bratom tam ob šumnej Savi,
Ki Triglava móle i Peruna,
Pa ležnjivko Živo: žrtvenici
Z Drohom vred, i žrci i vodnici
Naj pogino jadro. Predno solnce
Večkrat pride od izhoda do zahoda,
V njih prokletih gajih križ zasadi
Vojna moja.“ — I takój iz tabra
Se poganja v sanjah, meč zagrabi
Zamrmravši grozno . . .

V sruđu kolne,
Še v razgibu strašni duh mu snuje.
Glej, kar nébo spečemu otvori
Čuden svit, po čegar morji plove
Zdaj krilatcev tropa tisočera.
I svitlost je svitla, i svitlost je
Mila ko o ščepu rajska luna
Po tihotnih dolih, pustih gorah.
Saj svitlobe dopuščeno preveč
Preslabotnim nej očem človeškim.
Zdajci:

„Regis prodeunt vexilla!“
Daljno petje, čuj, Valjhu zasliši
Nepreštetih trum, nižé idóčih;
Glasne harpe pa brenčó už petje,
I potem, — o čudol! — ko demantne
V prostorinah zvezdnih presijajne
Nad osuplim vojvodo v neskončji,
Rimskej cesti slične, kakor blisek
Vstanové se ulice na višku,
Dolge, dolge, na vsemir prostrane.
Na robovih stóje ko slopovi
Iz rubinov in iz hijacintov
Pa iz družih kamenov bliščóčih;
Glej od slopa v slop zelene kite
Nanizane strašnimi pojasi.
Serafimi v svojem navdušenji
Tja hite i tróse nežnih cvetk,
Rož, mogočen, diven vonj širéčih

Kog i krog. Ko zdajci se začuje
Zopet:

„Regis prodeunt vexilla!“
V dolzih vrstah, še Valjhu zapazi,
Te besede pevajoče trame,
Iz katere vsak drži v naročji
Prapor ali mlaj, urešen z venci.
Ktero óko bi prešlo trume
Stopajoče v tej slovesnej dregi?
Ko zatróbe troblje na vse vetre,
Silni sprévod vstávi se, utihne.
Kaka vuga sije iz obličij
Mlaje noscem, tem banderonoscem!
Kaka zora jim nedolžja prede
Po sneženej, belo jasnej polti
Čakajočim na demantnem mostu!
O kako je vse to večno — milo,
Večno srečno, tam v nadzemskem krogul!
Toda čuj! kak tok zadevlje sluhe?
Godbe divne te so harmonije,
Po zamaknenih zapete zvezdah
Iz neskončja vedno bliže. Zvoci
Veličastni, krasni so i sveti!
Vse omolkne, zdaj oblak pripluje
Po ozvezdnem tiru ko denica
Migljajoča gor v neznanskem siji.
Pluje sredi angeljev, v molitve
Vtópjenih i v nedohodno resnost;
I trákó, ko bliski, njega žarkov

lahko zmaje in izpuli, ampak živi ud sočuteč vse slasti in bolesti mogočnega telesa, od kojega se ne da po nobeni sili odtegniti.

Zato se je vnelo tudi pri tej slovesno-veseli priliki goreče sočutje vsega tukajšnjega prebivalstva do slavljene Cesarke Dvojice v plamteče vošeno, katero si drznejo njegovi občinski zastopniki preporno položiti na podnožje prevzvišenega Prestola:

Da Vsegadobrotni, kateremu je dopadalo v večinioma viharjih dobah po sijajnem, a ternjevem potu vladarskih skerbi dovesti presvitlo Cesarsko Dvojico do petindvajsete obletnice najviše Nje poroke, — ohrani v neizmerno radost vsem avstrijskim narodom viteškega Vladarja FRANCISKA JOZEFA I. in premilostno Cesarico ELIZABETO, ter Jima da doživeti v srečni starosti, na rokah nošenima od prezvestih podložnikov veličastni dan zlate poroke.

Božji blagoslov naj počiva vedno nad

VAJINIMA VELIČANSTVOMA!

Čestitka brislih občin se glasi:

Presvetli Veličanstvi!

Od slavnega praočeta mogočnega Habsburške rodline do najnovejše dobe vresničeval se je in vresničuje se še vedno zgodovinski, velepomisljivi rek: „Felix Austria nubes!“ Božji blagoslov je rod za rodod deden pri porokah vseh avstrijskih vladarjev, kakor so dedne pri njih najplemenitejše vladarske kreposti: prava pobožnost, visokodušnost in modrost, na katerih sloni kot na demantnem temelji neomahljiva Avstrijske sreča.

Tudi v 25 letni dobi po najvišji poroki Vajinih Veličanstev migljala je vedno leskeča zvezda sreče na avstrijskem podnebnju in vodila je mogočno cesarstvo v mirnih in viharjih časih na potu slave in vsestranskega napredka do presrečnega dne, ko ima srebreni oklep ukrepiti preblagosno zvezo viteškega Vladarja z najblagodušnejšo Cesarico, katera sta vsigdar v neomejeni radodarnosti trosila milosti in dobrote mej svoje prezveste podložnike.

Zato proslavljajo danes vsi narodi obširnega cesarstva, navdani iskrene ljubezni in najtoplejše hvaležnosti, navdušenega serca petindvajseto obletnico Vajinih Veličanstev najviše poroke. — In da bi zaostali prezvesti Brici, južni stražarji avstrijsko-primorskih mej? Nikakor ne! Tudi oni hočejo pri tej slovesno-veseli priliki zopet razkriti prirojeno svojo zvestobo in vdanost s tem, da preponižno sporočajo svoje najiskrenejše voščilo preljubljenima Jubilantom povzdigujoč proti nebu plamteče molitev:

Bog ohrani, Bog obvaruj in blagoslovi

VAJINI POSVEČENI VELIČANSTVI!

Občine ajdovskega okraja so poslale vis. jubilentoma sledečo adresu:

Veličanstvi!

Vsi narodi živeči v zavetju preoblastne krone avstrijske tekmujejo med seboj, da bi o slovesno-veseli priliki, ko se dopolni pet in dvajseto leto Vajinih Veličanstev, na najvišji poroki, ki jo bo obhajal Veličanstvo, izrazili svoje najiskrenejše voščilo in najplemenitejšo hvaležnost.

Téko v zahod tja, v izhod i sever,
Tja na jug. Vse zgrúzi na kolena
V krogu hipno se, ha, vse zapoje
Gromno i na veke sveto pesem,
Gromko:

„Pangue lingua gloriosi!“
Harmonije povzemó spet godbo,
I zvonovi zadóné, oh, rajsko milo ...

O kakó pri srci je Valjhuu
O nebeškej pesmi. Glej, v strmenji,
Ko bi trenol, klékno mu kolena!

V roke skrije si Valjhuu obličje:
„Slava, tebi na višavah, zemlji
Mir, človekom dobro voljo“ — ... 1)

Ko na

Vis pogleda, goste megle vidi
Pred seboj i sliši daljne grome,
Sliši strašne grome, vidi bliske
In iz megel čuje glas mogočen
I slovesen kakor glas Sibilin:

„Ne odlašaj več, i brž na delo
Smrtniče, i bode naj krvavo.
Kar začel si, še dovrši smelo
Ukroti boš ljudstvo trmoglavo,
Ki malike še česti surove:

Sklep je tak, brez dvombe stečeš slavo.
Izmišljene v prah zatri bogove,
Iz njih robstva toti 2) narod reši,
Ino vrazje mu razbij okove.

Da s Perunom Triglav se osmeši
Z Radogostom puhla Ziva pade,
V sluge njih ko krepki Jozve treši.
1. ker ljud bolj rahle je navade,
Sad dostigne, diko za vrtarje,

nih Veličanstev preblagosno zveze, na kolikor mogoče sijajen način izrazili one plemenite čute, katere vna odkritoserčna vdanost, iskrena ljubezen in neomajena zvestoba.

Tudi prebivalci cvetnih bregov zelene Vipave, od nekdanj goreči za doma in cesarja, ne morejo in ne marajo zaostati za drugimi, tudi oni hočejo vplesti cvetlico v venec, katerega pokloni hvaležna Avstrija preljubljeni vladarski Dvojici na dan Nje sreberne poroke.

Zato doni izpod sivih sten starega Čavna do staroslavne cesarskega Prestola navdušeni ljudski glas, vbran v najiskrenejšo voščilo:

Naj mili Bog še dalje ohrani v svojem mogočnem varstvu viteškega vladarja FRANCISKA JOZEFA I. in premilostno Cesarico ELIZABETO ter Ju dovéde po slavnih uspehih v srečni starosti do veličastnega dne zlate poroke!

Ajdovski okraj kliče visokima Jubilantom:

GROMOVITI ŽIVJO!

Dopisi.

V Gorici, 25. aprila. — Predsinočnem in včeraj pakazala je naša lepa Gorica svoje pravo lice: mesto onega, koje bi mu rada našemila peščica tukajšnjih „neodrešencev“. Akopram se je mestno svetovalstvo z darilom 300 gold. za Szegedince odkupilo od oficijelne razsvetave, — žarilo se je vendar na predvečer sreberne poroke celo mesto v nenavadnem svitu. Meščanstvo je vrh onih 300 gold. sicer še mnogo podarilo za ogerske nesrečneže, a hotelo je pri vsem tem improvizirati sijajno demonstracijo svoje lojalnosti in je to tudi lepo dovršilo. V sredo večer so bila nenadoma po vsem mestu vsa okna razsvitljena in zraven tega so vihrale raz mnogih hiš avstrijske in deželne zastave. Posebno lepo je bilo okinčano in s transparenti razsvitljeno glavarstveno poslopje; na balkonu naše čitalnice pa je plapolala zraven avstrijske in deželne zastave tudi velika slovanska tribojnica. Mestna in vojaška banda ste druga za drugo prehodili glavne mestne ulice in trgove, spremljani od neštevilne množice; vse je bilo živo in radostno, le tu pa tam smo videli kak plah, poparjen obraz. Po končani godbi se je zbral pred glavarstvenim poslopjem močan dijaški zbor in je prav navdušeno dvakrat ali še večkrat zapet cesarsko himno. Na to „živijo“ in „evviva“ brez konca in kraja. Nerednosti nismo zapazili nobene, da si je mnogobrojna četa mladenčev po vsem mestu sprehajaje se pozno v noč prepevala narodno himno. Na vseh vrhah goriške okolice so goreli velikanski kresci.

Včeraj nas je uže na vse zgodaj zbudil grom topov, ki so daleč okrog in tudi čez mejo naznanjali, da obhaja Avstrija veliko družinsko svečanost, velik patrijotičen praznik.

Godbi vojaška in mestna zbudili ste z veselimi stopaji tudi po mestu vse mlado in staro in proti 8. uri začele so se tudi okna kinčati s zastavami, tapeti in cvetjem. Celó mesto je imelo prazničen in prav pošteno avstrijski obraz. Ob 9. uri mej streljanjem topov velika vojaška parada na Travniku; po

Brez oklopa ino brez čelade.

Pač različne štel bo gospodarje,

Ne ostane vendar brez sadu,

Da si mnoge videl bo viharje.

Vladal pa ga bode v časov dnú

Slavni rod, o kojem se poreče

Lepo geslo: A. E. I. O. U. 3)

Véliko res vekov še preteče,

Da zavé se sebe i jezika,

Da deležen slave bo največe.

Čas zamude toda vse olika:

Pride, ki bo vladal po pravici

I ki bode zvan: človeštva dika. 4)

Ta vladavec ves udan resnici,

Da vrvnó po moči razprtije

Vdehnol srčnost bo slovenskej žici.

Ko spomladi zopet vse zaklije,

Tak Slovenec oživi, i prava

Znaustva gójl bo in umetniže.

Spremeni se ne ko siva glava,

I ko car bo v silnem let številu,

Zadobi vso moč slovenska slava ...

Izbudi iz sanj Valjhuu šunder

Na dvoriščih i rožljanje glasno ...

FR. ZAKRAJŠČAK.

1.) Po grškem izvirniku ima se glasiti blagovest sv. Luka glava 2. vrsta 14. tako: „gloria in altissimis Deo, terrae pax, hominibus bona voluntas“ a ne „et in terra pax hominibus bonae voluntatis.“ Latinski prevod vulgate v zadnjem smislu dozdeva so i nam nekako čuden.

2.) slovenski.

3.) Austria erit in orbo ultima.

4.) cesar Franc Josif I.

tem v natlačeni prvostolni cerkvi slovesna sv. masa, katere se je deležilo vse više in niže uradništvo; ob 1 uri popoludne velik oficirski banket „pri treh kronah“, ob 3. zvečer mestna godba na Travniku, koj za njo vojaška godba, slednjič dijaška bakljada spremljana od vojaške godbe pred glavarstvom in po mestu itd. itd. — Danes smo v tolikistiski s prostorom, da moramo skrečiti poročilo na te kratke površne vesti. Prihodnjič dodamo še marsikaj zanimivega.

Iz Brd 17. aprila. (Izv. dop.) (Cerkveno petje).

— Gospod dopisnik od beneške meje v 15. listu Soče precej hudo obéra organiste briške, ter jim prav hude levite poje, češ, da svoje dolžnosti več ali manj zanemarjajo. Gospodu dopisniku njegove pritožbe ne moremo povsem ovreči, kajti v istini nahaja se tu pa tam po Brdih kak organist, ki gleda še vedno na praktiko od leta 1805, in ušesa ljudstva, živečega v letu 1879 praska z hripavimi melodijami, ki so znabiti našim očancem pod zeleno travo počivajočim ugajale. Poskočnice iz francoskih republikanskih pesmi po Napoleonovej okupaciji k nam zanešene in v cerkveno petje vpletene nemajo moči mladi zarod k pobožnosti buditi in ko bi kak moder organist tudi na stotine po brejarjih vjetih polk, valcerjev in mazurk itd. v pomoč priklenil. Ker pa sam g. dopisnik omenja, da so izjeme povsodi in, da ne postavlja vseh briških organistov v staro gardo, sili me ljubezen do resnice in pravice, da vsaj eno teh hvalevrednih izjem v Vašem cenjenem listu objavim. Cerkveno petje v Kviškem in v Kozani amemo med vselej izjeme tega splošnega žalostnega stanja šteti; kdor ne veruje, naj pride poslušati! Da se je pa orglanje in petje v teh dveh duhovnih v duhu cerkvenem in po pravilih umetnosti tako razvilo, zahvaliti se je neutrudljivemu in temeljito izurjenemu organistu Kozanskemu g. I. Marinič-u, ki se v pravem pomenu besede žrtvuje za napredek cerkvenega petja po Brdih. V Kozani je po osemletnem nepopisljivem trudu izuril moški zbor, ki se zamore v vsakej katedrahnej cerkvi s častjo oglasiti. V Kviškem postavil je temelj naprednemu cerkvenemu petju in ravno sedaj se trudi, da bi tudi v Cerovem stari kvas postregel in novo testo zamesil, le škoda, da se ima tu pa tam, kakor pri vsakem blagem podvzetju, z velikimi težavami boriti, katere pa bode njegova jeklena volja, če Bog zdravje da, srečno premagala. V rosenje časti Kozanskih in Kviških pevcev in vrlega organista, ki se za napredek bojuje, zdelo se nam je potrebno to pojasniti podati. Ostalim briškim organistom in pevcem pa, katere znabiti pritožba g. dopisnika po pravici zadeva, zakličemo: pridite v Kozano petje poslušati in v Kviško, solajte se malo pri g. I. M. organistu, da vas dopisnik od beneške meje ne bode več mogel grajati, ker potem bote v hramu božjemu peli in ne tulili!

X.

Od levega brega Soče 24. aprila. (Izv. dop.)

Danes dobil sem od svojega prijatelja na Bovškem obširno pismo, v katerem mi po stari navadi med drugimi podaja tudi nekoliko žalostnih novic in ker so nekatere zanimive, podajam jih javnosti.

Na bovški šoli bode začetkom maja nemški jezik kot obligatni predmet. Komu se imajo Bovčanje zahvaliti, dobro veš. Da se mladina uči nemški, ker Bovčanje tega potrebujejo, to veš, da vselej odobrujem. Da se pa ima po zgor omenjeni vpeljavi materni jezik zanemarjati, ali celo zatirati, kot bovški Bismark misli, tega nikakor ne! Da ni drugega kot golo sovraštvo do Slovencev tako daleč privelo, te zagotavljam. — V Bovcu je vse mogoče; Bog pomagaj!

Na veliko noč je v Soči neki od žganja prepit človek nekega mladeniča v prepiru z nožem tako ranil, da je koj umerl. Zločinec že počiva v bovški kletki. Vidiš, to je sad strupenega žganja. Ali bi ne bila tudi od strani visoke vlade postava zoper ta strup kot v Galiciji primerna?

Vreme imamo vedno deževno, človek je od tega nezdrav in nevoljen. Delo na polji zaostaja, vse gre slabše, kaj bo? Po hribih je vsled vednega deževja vse oživilo. Plazovi švigajo, da je joj. Predvčeranjem po noči je eden pri Kluzi cesto tako napolnil, da bo nekatere dni zaperta, in danes zjutraj vderl se je prav blizo Boveca tudi enak velikanski plaz; bobnel je stransko, mislili smo, da je napolnil sodnji dan; v stranskih vaseh pa so menili, da se je Bovec posul. Plaz je zagnil neke senožeti in tam precej škode naredil. Dobro, da ni hujeja. —

Amicus.

Iz Boveca 23. aprila. (Izv. dop.) Kakor uže zna-

no, priredila je naša vrla čitalnica v nedeljo, dne 20. t. m. v gostilni „pri pošti“ slavnostno besedo na čast visoke sreberne poroke Nju Veličanstev.

To vam je bil krasen večer v našem narodnem domu; smelo lahko rečem, da ostane ta navzočim dolgo v živem spominu. In kako ne? — Saj je ta večer veljal visoko spoštovanima očetu in materi, caru in carinji, vseh narodov mile naše Avstrije.

Kljubu slabemu vremenu bila je napolnjena velika dostojno ozaljšana dvorana, katero so posebno

krasile prelepe slike cesarske dvojice in cesarjeviča, z domačimi in tujimi gosti, med zadnjimi omenjam častno vrle Kobarice.

Govor in deklamacijo patrijotičnega zadržaja sprejemalo je občinstvo z gromovitimi živio-klici cesarski dvojici in habsburški vladajoči hiši.—Petje je bilo dobro vbrano in živo; na občno zahtevo poslušalcev morale so se vse pesmi ponavljati. Pevski zbor je res izvrsten, malo kateri se more ž njim primerjati; to-raj smemo nanj ponosni biti. Igra „To sem bil jaz“ dasi precej zmedena in težavna, razvijala se je ven-dar prav gladko ter je vzbudila občno veselost. Pri vsaki besedi opazi se znameniti napredek. Dobro se-me, dober sad. Toraj hvalo, komur hvala pristojna.

Konečno izrekam nekaterim g.g. uradnikom in našemu vrlému g. nadučitelju toplo zahvalo, da so se z nami vred veselili patrijotične slovesnosti ter izra-zujem željo, da bi se tudi za naprej ne odticali na-šemu društvu. Bovec je majhen kraj, če nečemo, da bo tudi dolgočasen, držimo skupaj!

Iz Trsta, 21. aprila. (Izv. dop.) (Volitev žu-pana. — Nijmamo ga še. — Drzni lahoni in njihova doslednost. — Uboj v sirotišnici. — Ljudska vese-lica 27. t. m.) Kakor sem Vam poročal zadnji pot, bila je v soboto volitev novega župana. Navzočih je bilo 53 poslancev, Clotta je manjkalo. Po kratkem nagovoru c. k. namestnika prisegovali so poslanci eden za drugim udanost in zvestobo cesarju in ustavi; ko se odstrani namestnik, začne volitev župana. Prvikrat dobil je Dimmer 25 in Angeli 25 glasov, dva volilna listka bila sta oddana prazna in en glas je dobil dr. Bazzoni. Ker nij dosegel nobeden večine, bila je ožja volitev mej Angeli-jem in Dimmer-jem; pri drugi vo-litvi dobil je Dimmer 26 glasov, Angeli 25, dva listka sta zopet ostala čista. Pri tretji volitvi je dobil An-geli 26, Dimmer 26 glasov, en listek (Dimmerjev) je bil čist. Da je volitev veljavna, mora imeti dotični najmanj 28 glasov, to je absolutno večino vseh po-slancev, tudi nenazočih. Ker toraj tudi pri tretjem glasovanji ni bilo mogoče doseči zadostne večine, se je volitev župana odložila za nedoločen čas. Najbrže ostanemo še celih 14 dni brez pravega župana. Da nij bil uže zdaj izvoljen Dimmer, je krivo to, da nij bilo doma Clotta, ki je odločen pri avstrijski stranki, in pa da Dimmer nij dal samemu sebi svojega glasa, kakor je to storil Angeli; nadalje sta dala 2 konser-vativca svoj glas Angeli-ju iz osebnih obzirov, kar pa je jako neolajšno proti lastni stranki in kaže, da v vrstah konservativcev nij take discipline, kakoršna je mej lahoni. Sicer pa se je nadejati, da se do pri-hodnje volitve reči zboljšajo, da se bode klub desnice bolj vtrdil in da postane župan konservativni Dimmer, podžupan pa vam Goricanom dobro poznani dr. De-facis. Nij torej resnično, kakor sporočajo nekateri listi, da bodo lahoni zopet imeli večino v zboru. Moje mnenje je, da ko ne bi bilo mogoče doseči v klubu desnice popolne discipline, naj bi rajši naših 5 oko-liških poslancev izstopilo iz tega kluba in delali naj bi politiko na prosto roko. Le škoda je ta, da so se vdali potrditvi Strudthofa, zaradi česar so Skedenjci nekam nezadovoljni. A naj vam povem, da so Ske-denjci odposlali ministru Taaffe-ju spomenico o tej volitvi in da tudi policija še preiskuje vse one kaznjive dogodke, ki so se vršili pri volitvi I. okraja. Zadnji prizor te volitve mora biti pri sodnji. Še nekaj važ-nega vam moram sporočiti o zadnji seji mestnega sta-rešinstva. Ko je po končanem glasovanji prišla na dnevni red adresa vdanosti mestnega starešinstva do cesarja, glasovalo je 9 lahonskih poslancev demonstra-tivno proti temu predlogu, mej tem ko so vsi drugi vstali, sedeli so kot skale gg. Raskovich, dr. Perva-noglu, dr. Feriancich, dr. Geiringer, dr. Luzzatto Moi-ses, Pusch, dr. Vidacovich, dr. Consolo, sami slovan-ski renegatje in židje. Komaj pol ure poprej so pri-segli vsi ti vdanost in zvestobo cesarju, po tem pa so ostentivno hoteli pokazati svetu, da ne marajo za ce-sarja. To je skoro prisegolom in pošteni nasprotniki bi rajše ne prevzeli takega mesta, nego pa tako po krivem prisegali. Pravijo, da ranjki dr. Hortis je bil v tem obziru vendar tako vesten, da se nij dal voliti v mestni zbor samo zaradi te prisege, takih slučajev od poštenih in odločnih republikanov mi je še dosti znanih; a kaj bi primerjal te renegate in židke onim poštenim možem, polnim značaja.

V mestnem sirotišči se je vršil 17. t. m. krvavi drama. V tem inštitutu je kakih 200 dečkov, a ka-kor se sliši, čuvaji ne ravnaajo ž njimi ravno s krist-jansko ljubeznijo; tudi nij sploh odgoja v tem zavodu prava, saj drugače bi bil tak čin nemogoč. Spominjate se Goričani plemenitega Kumarja, kako so njega za-puščeni dečki ubogali in ga radi imeli vkljub temu, da je bil strog o pravem času. No, tukaj v Trstu so vsi taki človekoljubni zavodi silno bogati; a mnogo dohodkov zgine mej neko bažo ljudi, ki so uživali dozdaj posebne privilegije zaradi dobre agitacije pri volitvah in sploh zaradi njihovega političnega vedenja. Tudi v omenjenem zavodu nekda nij dosti boljše, fante so nekateri čuvaji silno preganjali: nij dolgo, od kar je en tak fant umrl vsled mnogih udarcev itd.; prav ta smrt dala je povod mnogim kolegom orega fanta, da so sklenili maščevati se posebno nad nadpaznikom

Digionantonijo. 17. t. m. po večerji so začeli fantje, na-mesto da bi se podali v spalnico strašno razsajati, čuvaj Pitori, ki je bil pri njih, jih je kategorično podil spat, eni so šli, 50 bolj velikih in močnih pa se je ustavljalo, na kar je šel Pitori po nadpaznika Digio-nantonija. Komaj pa je stopil ta mož v sobo in je z močnim glasom zaukazal, da gredo spat, ker dru-gače jih bode vse strogo kaznoval, kar skočijo skoro vsi nanj, ga vržejo na tla in ga začnejo nabivati in klati, dobil je več ran z nožem na glavi, na prsih, na vratu in morala je priti na pomoč močna straža policajev, da je te razkačene paglavce vkrotila in za-prla, mnogo jih je zapetih v kazenskih zaporih, drugi so pa še v inštitutu pod paznjo. Nadčuvaja so mogli prenesti nekda v bolnišnico in če tudi ozdravi, imel bode zadosti za vse živence. To je pač strašen čin, a učimo se iz njega, da je treba mlade fante izročiti v odgojo pametnim, moralnim in pravičnim ljudem. Ta dogodek vtegne pač dati povod, da se bode nekim mestnim zavodom obračala večja pozornost in da morda pride na dan marsikaj gujilega. Nekoliko reforme bi bilo pač potrebno.

Deputacija mestna, trgovske zbornice, kmet. druž-be in še druge odpeljale so se v nedeljo na Dunaj z adresami, katere bodo danes izročile cesarju. Mej tem ko okolica dela velikanske priprave za predvečer ces. sreberne poroke, se mesto dozda nij niti ganilo. Ven-dar pa bodo posamezniki tudi v mestu kaj napravili. Delajo se tudi velikanske priprave pri Sv. Ivanu za nedeljsko ljudsko veselico, ki bode prav gotovo kaj posebnega, kar boste razvideli uže iz programa. Vde-ležili se bodo te veselice skedenjski, sv. Ivanski, o-penski, rojanski, proseški, kriški, nabrežinski, dolinski, koperski, bazoviški, barkolanski in tržaški pevci, sku-paj 12 pevskih zborov, najmanj 200 pevcev. Sviralci boste 2 bandi, vojaška in nova mestna, pri kateri so skoro sami okoličani. Deputacija okoliških deklet v krasni narodni obleki podala bode namestniku lep šo-pek s primernim napisom. Narodni ples bode izvršilo 100 nalašč za to zbranih parov v mandrijarske in briščiške obleki. S kratka to bo narodna veselica, kakor se jo po slovenskem le redko kedaj vidi. Za-torej pa se nadejamo, da nas pride v nedeljo obiskat mnogo naših goriških in drugih bratov, v kateri na-men je „Edinost“ društvo „Sloga“ v Gorici še poseb-no vabilo. Pevci pa še posebno žele poznati Slavčevega generala.

Politični pregled.

Z DUNAJA. Svočanosti o priliki sreber-ne poroke Nju Veličanstev, cesarja in cesarice, zatemnile so celo notranjo politiko. Visoka ju-bilanta sprejemata vse te dni deputacije, ki do-hajajo od vseh strani obširnega cesarstva. Po-menljivi so cesarjevi odgovori; a nam ne dopu-šča prostor, da bi jih tu priobčili razum onega, ki ga je dobila deputacija goriškega deždobora: „Z dopadanjem, rekel je cesar, sprejemam o petindvajsetletnici Moje poroke čestitanje pokne-žene Moje grofije goriške in gradiške. Zagoto-vila zveste vdanosti, katera izrazujete Meni in Cesarici in o kojih odkritosrčnosti sem prepri-čan, nasledujejo vredno lojalne objave, katere mi poklanja deželni zbor in prebivalstvo goriško-gra-diške dežele navadno pri vsaki slovesni priliki in katere so Mi bile posebno v novejši dobi večkrat prav ljube. Sprejmite Moje cesarsko zahvalo in zagotovilo Moje nadaljne do-brohotnosti.

Uradna „Wiener Ztg.“ priobčuje 23. aprila pomiloščenje 377 obsojencev, mej temi jih je 48 zaradi razžaljenja Nj. Vel.

Dunajsko mesto je okinčano, ulice polne ljudstva.

Ministerski svēt, ki je bil 22. t. m. pod predsedstvom grofa Andrassyja je trajal pet ur. Govorilo se je o trgovinske zvezi s Srbijo in o uredbi cola za Bosno. Glede bosenske u-prave še nij nič sklenenega.

Umrl je 22. t. m. baron Kellersperg v Gradci. Pokojnik je bil nekaj namestnik v Trstu, po padci Hohenwartovem ministerski kan-didat, a nij postal minister, ker se nij hotel udati magjarskim terjatvam. Še lani je v dr-žavnem zboru bil prav moško oglašil se zoper nagodbo z Ogersko in za Čehe.

Ustavoverni Nemci kujejo nov program, po katerem bi se imela 1. razširiti kompetenca delegacije tako, da bode avstrijska polovica rav-novažna z ogersko, in 2. bi se volilo direktno iz državnega zbora v delegacije in ne po deže-lah.—Torej podirajo ustavoverci uže svoje lastno poslopje.

OGERSKO. Reka Tisa je zopet visoko na-rasla in nekatere ulice v Szegedinu so 'pod vo-do. Poprava nasipa napreduje prav počasi.

Dežcina vlada v SERAJEVU je poslala vsem političnim, sodnijskim in občinskim uradom ukaz, da ne smejo ničesa v turškem jeziku uradno spisati. Vse oblasti in uradi morajo rabiti po-slovno narodni hrvatsko-srbski jezik, a pisati latinskimi pismeni, izjemoma tudi cirilskimi.—

RUSIJA.—Ruska vlada si prizadeva z ostri-mi naredbami zatreti nakane prekucijske stanke. Cesar je imenoval generala Tottlebna, Loris-Me-likova in Gurka za generalne guvernerje v Ode-si, Harkovu in Peterburgu; oni imajo jako raz-tezno oblast. Nemški listi cvilijo in se repenčijo zaradi ruske ostrogi; kaj sta hotela stari Wi-ljem in Bismark zoper socialiste početi, to so čisto pozabili.

ITALIJA.—Kralj je poslal v svojem in-svoje rodbine imenu lastnoročno čestitko avstr. cesarju in cesarici o priliki sreberne poroke. Ta-ko ital. kralj; kako pa italijanski „irredentarij,“ katerim je te dni v Rimu bivaajoči general Ga-ribaldi rekel, da ni ne za trenutek pozabil ita-lijanskih bratov unkraj julijskih planin?

Iz občnega zbora slov. polit. društva „Sloga“
od dne 17. t. m.

Zanimivše razprave in dve peticiji hočemo po želji odbora „Sloga“ objaviti, da bodo vsi društveniki, tudi tisti, ki niso bili nazoči v zboru, poznali obrav-na-ve tega zbora.

G. Povše odda predsedništvo odborniku gosp. F. Lebanu, on sam pa bere sledeče poročilo: Ko smo v lanskim jeseni zborovali, imel sem čast slavnemu zboru predlagati peticijo, v kateri smo prosili, da bi visoki deželni zbor blagovolil potegniti se pri vis. c. k. vladi, da bi se nekatere postavbe prenaredile v prosep pe-šajočega kmetijstva, n. pr. da bi se zopet vvedla po-stava proti oderuštvi, da bi se legalizovanje olajšalo itd. V našem deželnem zboru imel sem čast biti po-ročevalec o tej peticiji, in večinoma je visoki zbor pritr-dil našino prošnjam. Komaj pol leta je od takrat, ko sem eprožil te nasvete, ter videl, da so nekteri se posmehovali trdivši, da vsega tega ne treba, da imam le prenapete skrbi, da ni taka nevarnost itd. Pa sedaj morem zadovoljen izreči, da se je po cell Avstriji vnelo močno gibanje proti oderuštvi, da celo najodločniši glasovi v državnem parlamentu zahtevajo postavbo proti oderuštvi, da uže više oblastnije prid-ro izganjajo pešdne oderuhe iz Dunaja in drugih mest in da je vis. vlada obljubila postavbo proti oderuhom veljavno storiti, kakor dosedaj le za Galicijo, tudi za druge dežele cesarstva. Tudi vlada sama je prit-rdila, da se ima posilno legaliziranje polajšati. In tako upam, da pride tudi še čas, ko bodo odločilni krogi sprevideli, da treba še kaj več storiti za kmetijstvo, podlago naše države, ako se hoče, da bo naša država mogočna in srečna, in da se bodo tudi druge točke naše lanske peticije skrbno pretresovale in uslišale.

Pa še neka druga grozna huda nevarnost sedaj preti našemu kmetijstvu, katero mora propasti, ako se visoka državna vlada ne postavi odločno v brambo za naše kmetijstvo proti Nemčiji, ktera hoče z vpeljavo izredno visoke colnine zabraniti vvaževanje naših kme-tijskih pridelkov v in skoz Nemčijo. Res je, da Nem-čiji in njenemu kmetijstvu bo to koristilo, kar sedaj nemški državni kancelar, mož železne volje, knez Bis-mark namerava, a naši državi, ktera je dosedaj v Nemčijo in skoz Nemčijo za veliko milijonov gold. žita, moke, vina, sadja in živine prodajala, preti huda nevarnost. Saj uže sedaj, ko nam Nemčija še ni zaprla svojih mej, tožijo kmetovalci, da se razni kmetijski pridelki tako slabo prodajajo, n. pr. sirk (koruza) le-tos po 1 fr., 1 f. 30 kr., pšenica malo boljše; za vino ni ga kupca, ki bi tudi po nizki ceni odvezl dobro vinsko blago.

Pa bo morda ta ali uni mlačnež in brezskrbnež, ali pa tisti, ki želi, da bi le vse po grošu bilo, naj tudi kmetovalci vsi obožajo, rekel: No kaj pa se ima naša dežela Goriška bati in brigati za to, ali Nem-čija zabrani vvaževanje avstrijskih kmetijskih pridel-kov v Nemčijo, ali ne, saj n. pr. naše vino tako ne pošiljamo v Nemčijo, prav tako ne žita, ne živine.

Tem moram pojasniti, da bodo tudi kmetovalci naše dežele pri tem trpeli, kajti ni vse eno, ali, ka-kor do sedaj, izvažava in prodaja Ogerska v Nemčijo vsako leto za več milijonov gold. vina in žita, ali da potem to blago ne ve druge prodati, kakor doma. Le pomisliti treba, kaj se bo zgodilo našim vinorej-cem, če bodo potem Ogri seveda po zelo nizki ceni prodajali svoja vina po avstrijskih nevinorodnih de-želah, n. pr. po Štajerskem, Koroškem, Krausjem itd. Kedo iz teh dežel bo pač prihajal k nam po vino, ktero naši vinorejci ne bodo zamogli po tako neza-slišano nizki ceni oddajati. Kaj pa še le, ko bodo

ogerski trgovci cele vagone vina pripeljali tudi k nam na Primorsko in hudo konkurenco celo tu doma povzročili? Ali mar ne čutijo že sedaj naši vinorejci več ali manj, da jim škoduje ogersko vino, katero tu pri nas prodajajo nekateri trgovci po veliko nižji ceni kakor zamorejo naši vinorejci domače blago prodajati. Ogorskim vinorejcem bo le mar, da najdejo kupca, da od njega saj par goldinarjev za vedro vina dobé. Ali pa more naš vinorejec za tako nizko ceno pridelovati vino? Nikakor ne, kajti pri nas je uže cena zemljišč silno visoka. Tu velja en oral zemlje 500—800 fr. na Ogorskem dobiš ga tudi za 50—100 fr.! Prav tako je res, da naša pšenica in sirk ne gre na Nemško, pa poprašam, ali ne bo potem v magacinih naših trgovcev vse polno ogerskega žita, katero bo malo stalo, gotovo veliko manjše od našega domačega žita. Le spomnimo se, da je letos bil lep sirk polonik po 1 f. do f. 1.30, pšenica po 2—2½ f. Prašam, ali more potem, če se ta cela še morda za polovico zniža pri taki nizki ceni še shajati poljedelec na Goriškem, ki ima tako draga zemljišča, visoke davke in predrage delalne moči? Kam bomo naše sadje izvaževali, morda v bližnjo gorko Italijo, ktera je itak uže dovolj modra bila ter pod pokrovom, da bi zamogla se po rastlinskih pridelkih in sadji zanesti trtna uš! v Italijo, lepo prav po nedolžno prepovedala uvaževanje takega blaga.

Vse države nameravajo svoje meje zapreti ptujemu blagu, tako razun Nemčije, tudi Angleška, kder se je prvi, skoro vsemogočni minister Beaconsfield izrazil za varstvo domačih kmetijskih pridelkov.

V svobodni Franciji vidimo tudi pričetek enakega gibanja, kajti uže je vladí došlo na tisoče peticiji za varstvo domačega kmetij. pridelka.

Le pri nas se svoboda kupčije tako visoko čista, da sme celo tudi daljna Amerika svobodno pošiljati svoje blago k nam, kder gotovo uže dokaj amerikanški špeh, ameriksne kože, in moka naše domače blago v ceni potiskajo. Po statističnih datah zamoremo prepričati se, kako mogočno in nevarno konkurenco nam dela Amerika, ki je lansko leto 53 milijonov hektolitrov žita prodala Evropi. Prav tako potiska naše domače maslo in sir iz Amerike došlo blago. Celó frišno goveje meso prihaja iz Amerike in bati se je, da bo tudi od te strani cena mesa potisnena. V provinciji „Chicago“ v Ameriki je kupčijska eksportna družba lansko leto neverjetno veliko mesa pripravila za Evropo. Jeseni in pozimi letos ona družba vsaki dan po 1000 volov vbije in meso za odpošiljatev po barkah, v kterih imajo posebne ledenice, pripravi. V lamski zimi je ta družba pol drugi milijon presičev zaklala in v Evropo poslala. Res je, da so stroški prevaževanja (transporta) veliki, a vsem tem so Amerikanski živinorejci zadovoljni, ker v Evropi dobé vendar lepo svoto, ker jim transportne stroške in vrednost živine še vedno dobro izplača. V provinciji Texas je nek posestnik, na sejm v Kausasu prignat 30.000 volov. Za vsakega vola dala mu je omenjena kupčijska eksportna družba 25 fr. Tudi jaz priznavam, da kmetovalci morajo pomisliti, da niso sami v državi, da so tudi obrtniki in rokodelci, ki radi po nizki ceni živež dobivajo. A pomisliti je tudi treba, da Amerika skoro nič obrtniških fabrikatov od Evrope ne jemlje. Zato so modri Francozi in Angleži sklenili prositi da vlada zapre svoje meje ameriskim pridelkom.

Tudi mogočna bogata Rusija dela kmetijskim avstrijskim pridelkom zdatno konkurenco, kajti na milijone vaganov žita izvažuje Rusija in velikansko je številno goveje živine, ki prihaja iz Rusije v druge sosedne države. Nasproti se pa vidi, da pridelkom drugih držav zapira svoje meje z visoko colnino. Avstrija prideluje veliko več, kakor sama potrebuje. Iz statističnih zapisnikov je razvidno, da je naša država l. 1878. v e č izvozila ali prodala v druge države, kakor od teh prešla in sicer (živine, žita in moka) za 118 milijonov gold! Amerika, Rusija, Francija s svojimi izvrstnimi vini, Italijanska s svojo svilo in zgodnjimi vrtninami, Angleška in Nemčija s svojimi fabrikati so hudi in nevarni konkurenti za Avstrijo, ktera mora v blagostanju propasti, ako ne bo odločno, z vso previdnostjo in skrbnostjo postopala proti tem razmeram ter z modro colninsko protipostavo prisilila sosedne države, da bodo tudi one našim kmetijskim pridelkom svobodno pustile vvaževanje. Ko bi pa res ne bilo mogoče prisiliti posebno Nemčije in Angleške, naj bi pa naša vlada prav po zgledu teh dveh držav ravnala in z oestro colnino zabranila meje in vhod Nemškim fabrikatom, ter s tem saj podpirala domačo obrtnijo, ktera bo, ako bo mnogo delala, tudi kmetovalcem dokaj blaga odkupila za živež svojih mnogobrojnih delalcev. A sedaj stoji mnogoštevilne fabrike brez dela, kajti Nemci in Angleži hudo konkurirajo s svojim blagom našim fabrikantom. Avstrija bo gotovo božje pretepela položaj, ako pride do tega, da se vsaka država zapre za se, kakor pa sosedna Nemčija, ktera je industrijalna in ako ne bo mogla izvaževati svojih pridelkov v Avstrije in skoz Avstrijo naprej v orientalne dežele, mora ondotna industrija popolnoma propasti.

Avstrija pa si bo pomogla z obrtnijo in si lahko v orientu pridobi tla za svoj eksport. Naj bi tedaj

naša državna vlada z vso odločnostjo postopala v tej zadevi proti Nemčiji, kteri na ljubo ne sme odjenjati, ako noče, da začne še hujše hirati uže tako zelo opešano blagostanje avstrijskih kmetovalcev.

Prepričani pa smemo biti, da bo seveda z vso odločnostjo postopaje zamogla naša država Nemčijo prisiliti, da odjenja ter pusti svobodno pot vvaževanju našim kmetijskim pridelkom. Narodi pa morajo sami zanimati se za svojo bodočnost, kakor v istini vidimo, da kmetovalci v Nemčiji viharo peticionirajo za to colninsko brambo svojih pridelkov, ter da je mogočni Bismarck uže na tisoče enakih peticij prejel. Prav je tedaj storil kmetijski avstrijski klub, (on deluje za prospeh kmetijstva po celi državi, in ima svoj sedež na Dunaji), da je sprožil prvo enako peticijo, ter poslal po celem državi pozive, da naj kmetovalci nujno prosijo ter zahtevajo od vlade, da jih reši preteče nevarnosti, ktera mora za nje postati, ako Nemčija svojo namero izvrši. Zato tudi jaz slavnemu obč. zboru kot nujno predlagam sledečo peticijo:

(Dalje prihod.)

Domače stvari.

Vabilo k besedi, katero napravi goriška čitalnica v posebno proslavljenje sreberne poroke Nju Velikanstev presvitlega cesarja Frančiška Jožefa I. in presvitke cesarice Elizabete v saboto 26. aprila 1879 ob 8. uri zvečer v svojih prostorih. Program: 1. Slavnostni govor; 2. „Cesarska kantata,“ uglasbil A. Hribar; 3. „Moj angelček,“ samospev za tenor, uglasbil Fr. Abt; 4. a) „Perva ljubezen,“ b) „V sladkih sanjah,“ ugl. A. Hajdrih; 5. „On, najkrasniši,“ samospev za Mezzosopran, uglasbil Rob. Schumann; 6. „Na noge bračo,“ uglasbil Iv. pl. Zajc. Po besedi ples. K obilni udeležbi vabi

Odbor.

Vabilo k ljudski veselici, ktero napravijo tržaški okoličani in drugi Slovenci tržaškega mesta v proslavljenje sreberne poroke njih velikanstev cesarja Franca Josipa I. in Elizabete cesarice, v nedeljo 27. aprila na velikem travniku pri Sv. Ivanu blizu ondotne cerkve. Spored: 1. Godba. 2. Govor o pomenu slavnosti in poklon deputacije okoliških deklet Nj. ekscelenciji gospodu namestniku. 3. Hribar. Kantata s cesarsko himno, pojó vsi zbori. 4. Jenko. Što čutiš, poje skedenjski zbor. 5. Hajdrih. Morje Adrijsko, pojó vsi zbori. 6. Tovačovsky. Bože živi, poje proseški zbor. 7. Pelicon. Primorski stopaj, poje zbor sv. Križa. 8. Briž. Oj Banovci, pojó vsi zbori. 9. Hajdrih. Mladini, poje openski zbor. 10. Zajec. U boj, pojó vsi zbori. 11. Leban. Molitev, poje verdelski zbor. 12. Godba. 13. Kocijančič. Narodni venec, poje zbor sv. Jerneja. 14. Jenko. Naprej, pojó vsi zbori. 15. Godba. 16. Televadno tekmovalje. 17. Narodni ples, 100 parov zbranih plesalcev in plesalk v narodni obleki.

Po dovršenih teh točkah prosta zabava, skupna večerja, umetniški ognji in razsvetljava z električno lučjo. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Ako bi bilo vreme slabo, deževno, prenese se veselica na prihodnjo nedeljo. V Trstu, dne 22. aprila 1879. Odbor za slavnost v spomin cesarjeve sreberne poroke.

Vinska razstava. Marljivo vinorejsko društvo v Dornbergu priredi tudi letos vinsko razstavo in sicer v nedeljo 4. maja popoldne v prostorih dornberške čitalnice. Presojevalna komisija prične preiskovanje vin ob 2. pop.

Ob 6. zvečer po končanem presojevanju vin sledi podučljiv govor o vinoreji (govoril bo g. Povše.) Po govoru se bo vršilo petje. Vhod toliko k razstavi, kakor k poduku in petji je vsem rodoljubom prost, ter vabi podpisani odbor vse vinorejce z Goriškega k obilnemu obiskovanju. Odbor vinorej. društva.

Šolska veselica. Mladina dvorazredne šole v Černičah napravi dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne v poštni dvorani slovesno besedo, praznovaje sreberno poroko Nj. Velikanstev. Vrstile se bodo deklamacije, govori, petje in igre.

Čujte, čujte! Poluradni list tržaški „L' Adria“ piše v današnji številki: „Te Deum,“ katerega je včeraj izraelitična občina slovesno obhajala, bil je zares zpodbudljiv. Da imajo židje „Te Deum“ v svojem ritualu, tega do zdaj še nismo vedeli.

Iz sv. Križa nad Ajdovščino smo prejeli obširnejše poročilo o patrijotični zabavi, katero je napravila tamošnja šolska mladina v pretek. nedeljo. Iz njega posnemamo, da so se mladi diletantje nad vso pohvalo dobro obnesli, najbolje pa da se je odličil gosp. učitelj Lavrenčič, kateri je sé svojim neumornim prizadevanjem dosegel, da je morala velika množica poslušalcev, in mej njo tudi mnogo olikane gospode, male šolarke in šolarke kolikor v petji, toliko v deklamacijah ne samo pohvaliti, ampak prav občudovati. Vse točke se bile prav primerno izbrane in so jasno dokazavale, da je trud, da so skušnje več nego knjige g. učitelja izučile, kako treba tak

mladi ljud podučevati. V šaloigri „Jurče gre na ptujce“ je bil mali Jurče zares „non plus ultra“ pa tudi gosp. učitelj Lavr. in gospa učiteljica črniška sta prav naravno igrala. Cestitamo prav odkritosrečno ne samo gosp. učitelju in malim diletantom, — ampak tudi občini, katera ima takega učitelja; ni vsaka tako srečna.

„Il Comitato d'azione goriziano,“ kateri, če je sploh kje kak odbor tega imena, ima svoj sedež gotovo unstan meje, je tudi sreberno poroko naše vladarske dvojice proslavil (?) z revolucijskim proklamom, ki so ga trosile neznane roke v noči od srede do četrta po Gorici. Tudi naše uredništvo je prejelo par iztisov po pošti; — gospodje rogovileži so nam posebno uljudni in nas nigdar ne zabijo, kedar priobčujemo bombastične proizvode svoje pobalinske muze. Da bi šlo po našem, dali bi debelo tiskati in po vseh mestnih voglih razobesiti zadnji proklam, naj bi ljudstvo samo sodilo in obsodilo — te smešne politične paglavce. Mej drugimi burkami beremo v proklam, da demonstracije (protiavstrijske) ne bodo nehale, dokler ne bo vse goriško prebivalstvo v zaporu. — Včeraj, na dan sreberne poroke, opazovali smo po svečano okinčani Gorici nekatero Italijancico, koje vsteva ljudska govorica mej „irredentarije“ — zdeli so se nam prav kakor obrite miši. Ljudska prostovoljna navdušena demonstracija — pa te smešne prikazni! — Pravijo, da so necega tujega trositelja revolucijonarnih proklamov zasačili in v zapor gnali; še eden pa, kojemu so bili na sledu, da jo je pobegnil.

Kedor iz dežele gleda, s tem se ni dobro na solncu greti, pravi slovenski pregovor. Tudi Teržacani so bili nekdanj tega prepričani. Ko so imeli še sami svojo vlado, določili so bili, da bodo vsakega, ki bi jo hotel izdati beneški republikli, privezali konju na rep, vlačili ga po vsem mestu in zadnjič obesili. — L. 1313 je bil osnoval plemenit mešan, Marko Ranzo, veliko zaroto proti tedanji teržaški vladi. Hotel je skrivaj pripraviti mesto Benečanom v roke. Ali zasledili so do časa njegovo izdajstvo. Obsodili so zato njega in njegovega sina K smrti na vislicah (l. 1314). Potem so pregnali vso Ranzovo rodovino za vselej iz Tersta in jo „preklicali“, t. j. vsakdo je smel pobijati njene ude. Ko bi prišel še kedaj kateri izmed te rodovine v Terst, žugali so, da ga bodo obglavili, če je mož, in sežgali, če je žena. Kdor bi ubil kakega uda te rodovine, naj dobi 400 lir, 200 pa če ubije kakega Ranzovega zaveznika. Vsakemu hudodelniku, če ni bil le morilec, zagotovili so odpustčanje, kakor hitro izroči sodnji kakega zarotnika živega ali mertvega. Hiše zarotnikov so poderli in niso se smele več pozidati. Vsakemu so zažugali se smertno kaznijo, kedor bi občeval z izgnanci, če tudi le pismeno. (Prim: Godina, Zgodovina Tersta, št. 379.)

Tako so Teržacani nekdanj kaznovali domovinske izdajalce. In sedaj? Sedaj pa še plačujejo tiste, ki izdajajo Terst Italiji!

Nekdanj in sedaj. V Avstriji menda ni mesta, kjer bi se tako strašansko preklinjalo in surovo govorilo, kakor v Trstu. Tudi temu so znali v okom priti nekdanji Teržacani. Določili so bili, da kedor bode preklinjal Boga, Jezusa Kristusa in Devico Marijo ali pa izgovoril čez nje kako nespodobno in nesramno besedo, plačati bode moral sto lir kazni. Preklinjalec svetnikov ali svetnic pa naj plača petdeset lir. Če bi pa obsojence ne plačal v osmih dneh naložene globe, vtikali ga bodo dva dni zaporedoma po dvakrat na dan do gerla v morsko vodo, tretji dan pa vsega, pa vendar tako, da se ne utopi. Če se preklinjalec ne poboljša, zapreti se mora za mesec dnij in ta čas naj dobiva za hrano samo kruh in vodo. — Taki zakoni so menda pač znali krotiti teržaško vročernost!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Gg. dopisnikom iz Soče in Lokavea: Prepozno prejeli; sicer pa smo morali danes marsikaj zanimivega odložiti, ker smo prišli s časom in prostorom v tesnobo.

Svilorejsko oznanilo.

Ker je nemila smrt pobrala gospoda dr. Filipa pl. Morelli-ja, naznanja se s tem, da zaloga svilodnega semena iz hiše Lanca v Spletu je izročena zdaj gosp. F. Papis-u v Gorici, kot zastopniku imenovane hiše, do katerega naj se obrne, kdor se želi preskrbeti z dobrim semenom.

Vitez F. dr. Lanca di Casalanza.